

DÉLMAGYARORSZÁG

79. évfolyam, 136. szám
1989. június 12., hétfő

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT
SZEVEDI LAPJA

Havi előfizetési díj: 101 forint
Ára: 4,30 forint

Diusztus Imre

Osztályozás

Hétéves lehettem, amikor nagymamának már elég gyakorlottan tudtam segíteni az őszibarack osztályozásában. Útunk a nyári konyhában, körülöttünk ládák, közöttük egy vékonyka falemez, különböző méretű lyukakkal, melyek fölött betűk és számok voltak. Mama — közel a hetvenhez — görbődő vállain jó néhány barackválogatással telt őszel, már alig használta az osztályozót, kisiskolás unokája meg olykor megfedkezett a munkáról: jókat nevetett, ha a legnagyobb lyukhoz illesztette a töpörödött gyümölcsöt. *Mert valóban neveléses, ha olyasmint akarunk nagyra értékelni, ami silány.*

Ez, a barackválogatás esetében, ennyi év távolából is teljesen egyértelmű. Más dolgok osztályozásakor viszont számtalan csúsztatás, tévedés, szubjektív elem kaphat szerepet, működhet, s még az osztályozót is lehet torzítani, manipulálni. Gondoljunk arra, milyen vitákat kavart iskolás éveink alatt, ha a tanárunk kivételezett a tanácselnök fiával, vagy pikkelt egy másikra. Hasonlóképp vitatható volt, ha személyeket, foglalkozási ágakat akartak besorolni a munkás, paraszt, értelmiségi és alkalmazott „osztályokba”, különösen akkor, ha valaki egy mezőgazdasági szövetkezet melléküzemágában a szalag mellett is dolgozó, de adminisztrálásra is kötelezett csoportvezető osztályozhatatlan szerepében okozott homlokráncoló gondot a község ideológiai titkáranak.

Kérdés 1972-ből, Magyarországról: Ez az elvtárs öntudatosan följejlődő és kiemelt munkáskáder, a szocialista mezőgazdaság gépesítési reformjával élő paraszt, velük szövetséges termelésirányító alkalmazott, vagy a munkás-ságot a paradicsomba vezénylő értelmiségi? El kellett tenni négy évtizednek, hogy az ilyen jellegű kérdésekkel és osztályozási igényekkel szemben állami rangra emelkedjék a pofonegyszerű tétel: csak a teljesítmény számít, a többi *smafu*. Hamis osztályozókat tehát bármikor lehet gyártani, *fából, vaskarikából és ideológiából egyaránt*, de ezeknek semmi értelmük.

Láthattuk például néhány hete a Fradi—MTK örök-rangadóit a tévében. Két magyar élcsapat gyúrta egymást úgy, hogy háromszor nem tudták azonos színű mezben játszónak adni a labdát. Az élsportolók belelucskosodva ebbe a munkába, totyogtak és szédelegtek a pályán. Nos, ez az avatott nézőnek nem okozott meglepetést, de az már igen, hogy ezt a produkciót a Népsport nevű hivatalos sportorgánium négy csillaggal minősítette. Vagyis, a szakiró szerint itt élvezetes, férfias csata folyt, csak ezt mi nem vettük észre. (Persze, mi nem a hivatalban torzított osztályozót alkalmaztuk, hanem a labdarúgásról alkotott képünket mozgósítottuk.)

És láthattuk itt, Szegeden, hogy a Jászberény, a Hatvan, vagy az Eger futballistái mit tudnak. Mondhatni, tíz éve a megyei első osztályban bizonyult volna kevésnek ez a produkció. Hozzájuk képest igazán intelligens, jó játékosok búvik a labdát Szegeden, akik csak egy dolgot nem tudnak: *rendszerben játszani*. Tehát nem termelékenyek, nem hatékonyak, közösen képtelenek a magas szintű teljesítmény elérésére. Tizenöt ellenfél járt itt, s mindegyik ugyanazt játszotta: beállt a 16-osra, és egyelte a labdát. A hazaiak mind a tizenötösör ugyanúgy válszoltak: előbb háromszögelgettek, azután ívelgettek, tehát csinálták a legkevésbé hatékony, nézhetetlen focit. Mert senki sem gyakoroltatta velük a szélsőjátékot, senki sem tanította a bedobás-, szöglet- és szabadrúgás-variációkat, senki sem sulykolt a kirohanásos védekezést, a lestaktikát, melyekkel össze lehet szükíteni a játékeret, s ezáltal gyorsítani a játékot — a támadó csapat érdekében. (Kovács Gábor vagy Szabó Gyula hiába értelmes ember és jó játékos, ha a pályán ötven évvel ezelőtti gondolkodásra kényszerítik.)

Mindezeket végiggondolva — az osztályozó előtt néhány héttel —, nagy meglepetést okozott számomra, amikor az edző azt nyilatkozta, hogy soha ilyen győnye játékosállománya nem volt az egyesületnek. A futballisták, akik a korszerűtlen játékrendszer kalodájában is hozták az eredményeket, természetesen megsértődtek. A Szarvas elleni fontos mérkőzés előtt már-már odáig fokozódott a hangulat az öltözőben, hogy sztrájkra is lehetett következtetni: a játékosok nem nagyon akartak levetkőzni. Az edző kiküldte a fiatalokat, hogy aki eddig kételkedett, volna abban, hogy melyik „osztályhoz” is tartozik, most világgossá váljon számára. Az öregeknek elmondta a mester, hogy ő ilyet nem nyilatkozott, a hülye újságírók firkálgatnak össze mindenfélét, a bent levők tehát jó játékosok, csak hát a fiatalok...

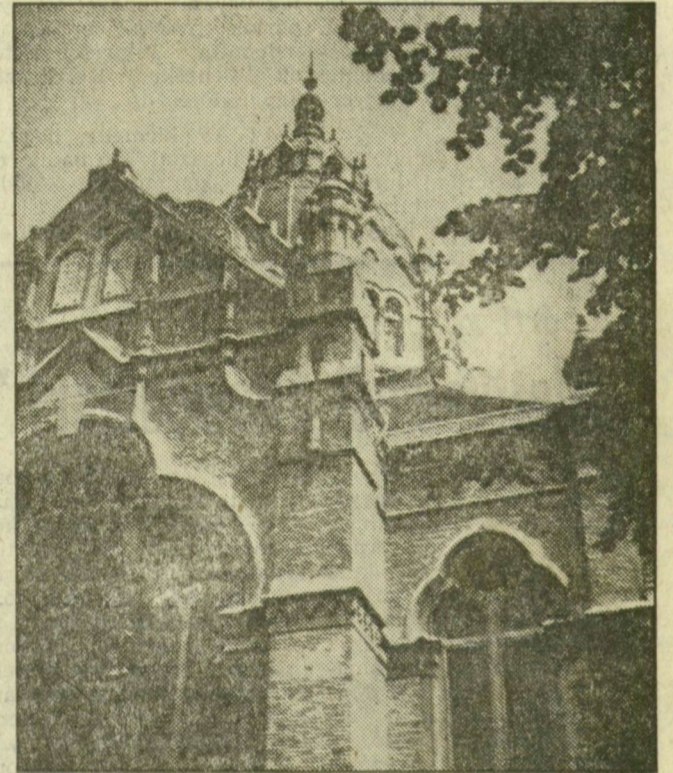
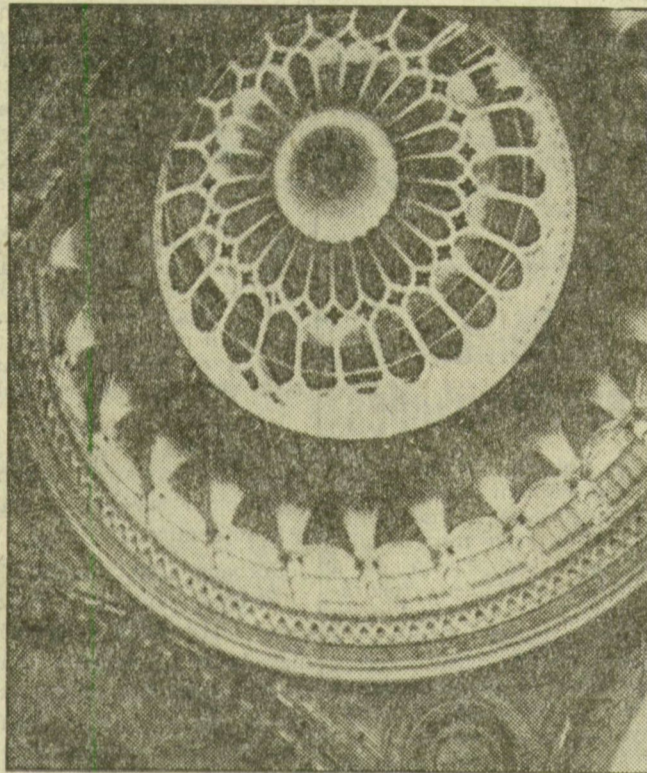
Aztán bejöhetek az ifjak, kiknek szószólója — a nyiladozó demokrácia jegyében — megtudakolta, miről volt itt szó, mert ha a csapatról, akkor az rájuk is tartozik. A mester a csak rá jellemző, kitűnő pedagógiai érzékkel kifejtette, hogy itt az a demokrácia, amit ő mond. Pünk-tum. Azután a kettéosztott csapat kivonult a pályára, és egymemberként megnyerte a meccset. Azóta is jó a hangulat. Készülnek az osztályozóra.

Befejezésül nem lenne szerencsés a nagymamától tanult barackosztályozási műveletekre utalni. Ezért a lehető legegyszerűbb beszéddel közlöm: ez a játékosállomány — a mai élvonalban jónak számító öregekkel és a nagyon tehetséges fiatalokkal együtt — alkalmas lett volna arra, hogy gond nélkül megnyerje a bajnokságot. Hogy ez nem így történt, az köszönhető annak, hogy hónapokig folyt a szakosztályon és egyesületen belüli presztizsharc az önművelődési és teljesítményt követelők között. Ilyen körülmények között nem derülhetett ki, hogy talán az egész országban itt játszik a legtöbb tehetséges, nagy jövőjű játékos.

És én nagyon féltém őket. Mindhiába?

Adományokból, koncertbevételekből

Értékmentés a zsinagógában

Somogyi Károlyné felvétele

„És megépítették az Úrnak háza az Izrael fiainak Egyiptom földéből való kijövele után a négyszáznyolcvanadik esztendőben, Salamon Izrael felett való uralkodásának negyedik esztendejében...”

Így szól a Királyok I. könyve a zsidók első templomának építéséről. Az évezredek során a világban szétszóródó zsidóság mindeütt követte Salamon király példáját. Szegeden 1803-ban emeltek először templomot a most is álló régi zsinagóga helyén. 1903-ban pedig Baumhorn Lipót tervei alapján felépült az új zsinagóga, Péter László szavaival „a szecesszió legmonumentálisabb szegedi megvalósulása.”

Az azóta eltelt 86 év eseményei azonban alaposan megviselték a szép épületet. Az 1944-es deportálás ide-

jén a gettó raktáraként használták, ide hordták össze az elhurcolt zsidók bútorait és mindazt, amit nem vihettek magukkal.

Később a tető is megrongálódott, a cserépek hullottak, beázások pusztították a falakat. Ráadásul az épület a laza talajszerkezet miatt aláázott, megsüllyedt, ennek következtében a padozat összetöredezett. A karzat életveszélyessé vált, Róth Miksa tiszta fényű üvegablakain lyukak tántogtak.

Mindezen okok szükségessé tették a zsinagóga felújítását, amit a Mikro-team Vegyipari és Szolgáltató Szövetkezet vállalt. A tatarozást építési-műszaki szempontból Lux László, a Budapesti Műszaki Egyetem professzora és munkatársa, Tömör Tamás ellenőrzte. A vasipari munka Pósa

György kisiparos feladata, Sós Károly iparművész pedig az ablakok teljes felújítását vállalta.

Az építők immár 10. éve dolgoznak. S minthogy 1989-ben a deportálások 45. évfordulójára is emlékeznek, a nyáron szeretnének elkészülni a részleges helyreállításal. Az eddigi költségek már 70 milliónál tartanak, a teljes renováláshoz még körülbelül 120 millió forint kellene. A pénz forrásai persze itt is csak vékony erecskében csörgedeznek.

Az állam a hitközség szociális otthonának ad támogatást. Összes többi költségük fedezésére a Magyar Izraeli Országos Képviselőtől kapnak pénzt, már amennyi jut. Ezen kívül hagyatékok, bel- és külföldi adományok segítik létezésüket.

A zsinagóga kertje is elhanyagolt, pedig a tudós főrabbi, Löw Immanuel — nek, amelyek bevételeit ugyancsak a felújításra fordítják majd. A zsinagóga hamarosan megnyílik az érdeklődők előtt: a szabadtéri játékok idején mindennap gyönyörködhetünk szépségeiben.

Nyilas Péter

Balett (még) mezítláb

Nem lesz minden gyerekből primabalerina, aki táncolni tanul, de már az is öröm — szülőknek és tanítványoknak is —, ilyenkor, tanév végén bemutatgatják tudományukat. Tizenöt éve működik a Postás Művelődési Ház balettkolája, (több mint száz gyerek tanulja itt a mozgásművészetet, és most, év végén, a MÁV Művelődési Házban vizsgáztak népes közönség előtt

Milyen Szegedet akarunk?

Minden és mindenki keresi természetes helyét az újjáalakuló társadalomban: ember, intézmény, közösség, pártok, településformák — Szeged is. E hely- és funkciókeresés a fő gondolata szerzőnk Anderle Ádám egyetemi docens háromrészes cikkének is, melyet azzal bocsátunk útjára lapunkban: *kovásza lehet egy széles körű vitának, a szegedi közgondolkodás erjesztésének. Örömmel fogadjuk olvasóink hozzászólását. (Az első részt mai lapunk 3. oldalán olvashatják.)*